

Salut/ Secretaria de
Salut Pública

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

PRESCRIPCIÓ SOCIAL I SALUT:

Un camí de doble direcció entre la
consulta i la comunitat

29 de setembre de 2022

S/Sistema de
Salut de Catalunya

**Generalitat
de Catalunya**

PRESCRIPCIÓ SOCIAL I SALUT:

Un camí de doble direcció entre la consulta i la comunitat

10:00 h. Benvinguda

Carmen Cabezas. Secretària de Salut Pública. Departament de Salut.

Presentació de la Jornada.

Recorregut i reptes de futur de la Prescripció Social a Catalunya

Joan Colom. Subdirector general d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques. Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT). Departament de Salut.

10:15 h. Fent créixer l'evidència existent amb el projecte europeu RECETAS.

Laura Coll-Planas. UVic-UCC.

10:30 h. Taula "La Prescripció Social a la consulta i a la comunitat: una alternativa a la medicalització dels malestars de la vida"

Modera: Joan Colom. Subdirector general d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques. ASPCAT.

- **Teresa Serarols.** Tècnica a l'Àrea de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- **Isabel Martínez.** Directora de l'ABS Castellar del Vallès.
- **Marta Belmonte.** Coordinadora de promoció i salut comunitària a Barcelona. ASPCAT.

11:00 h. Pla formatiu Programa Prescripció Social i Salut.

Cristina Casajuana. Subdirecció General d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques. ASPCAT.

11:10 h. Preguntes i respostes

11:25 h. Cloenda

Joan Colom. Subdirector general d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques. ASPCAT.

Recorregut i reptes de futur de la Prescripció Social a Catalunya

29 de setembre de 2022

Joan Colom

Subdirector general d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques

**Generalitat
de Catalunya**

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

Què és la Prescripció Social

La **Prescripció Social** és una estratègia que pretén la **millora del benestar emocional** activant les capacitats salutogèniques de la persona i la seva comunitat, a través de la **prescripció d'activitats socials, culturals o relacionades amb la natura.**

Professional de la sanitat i pacient identifiquen conjuntament el tipus d'activitats que poden ser beneficioses per afrontar un determinat problema de salut.

Per què un programa de Prescripció Social?

1

Augment dels trastorns mentals

2

Augment del consum de psicofàrmacs

3

Destacat paper dels determinants socials en la salut (mental)

4

Importància del capital social

5

Salut emocional

A qui s'adreça

A persones amb:

- Síntomes lleus o moderats de malaltia mental
- Malalties mentals cròniques
- Risc d'aïllament social
- Factors de risc psicosocial, sobretot aquells que no requereixen o no volen participar en tractaments farmacèutics o en psicoteràpia.

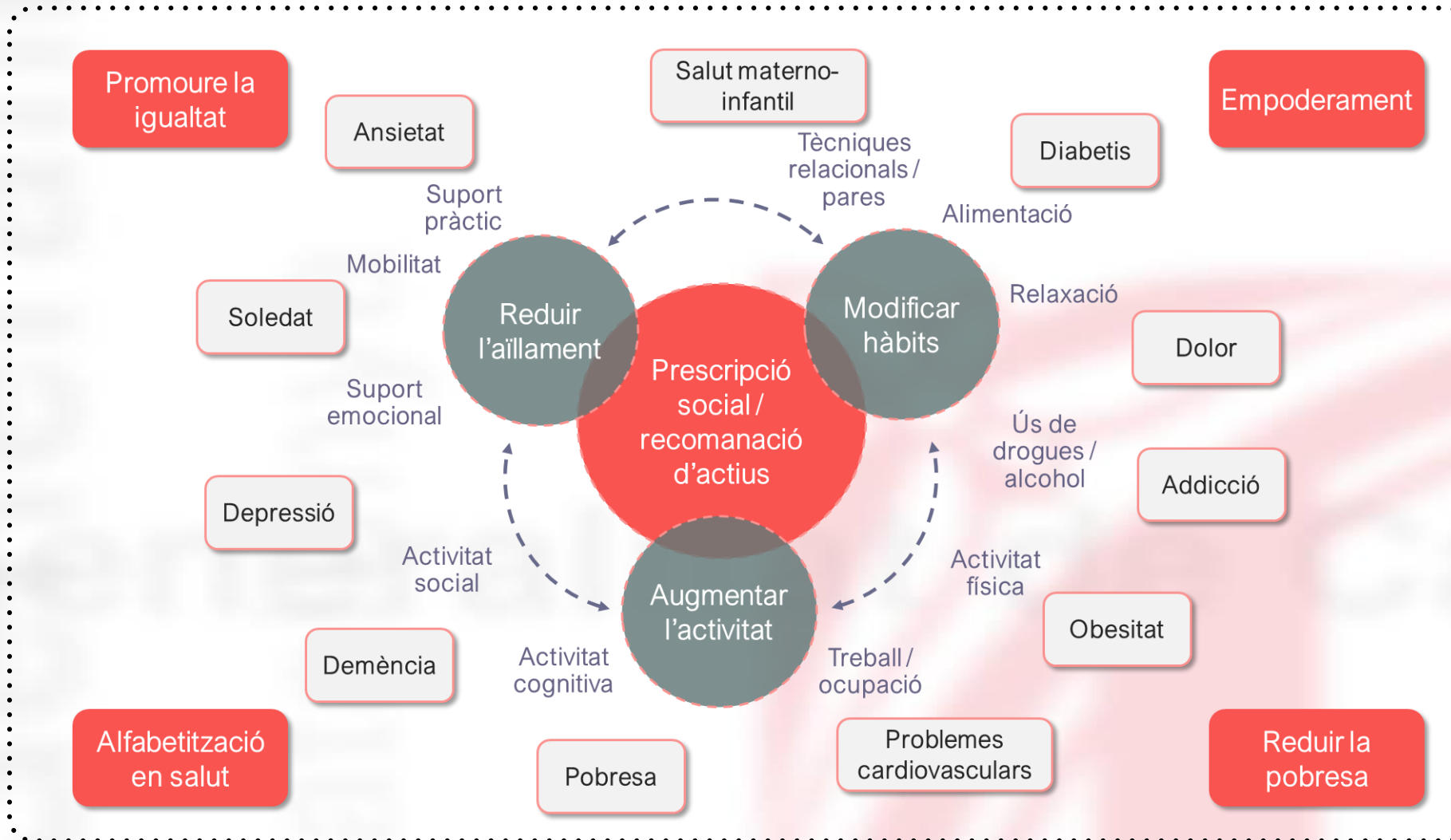

Beneficis de la Prescripció Social

- Millora de la **qualitat de vida** de les persones
- Millora l'**autopercepció de la salut**, tant física com mental
- Millora el **benestar emocional**
- Redueix la **solitud i l'aïllament social**
- Disminueix de l'**ansietat**
- Disminueix del consum de **recursos sanitaris**
- Redueix probablement el **consum de fàrmacs**
- Redueix probablement la **hiperfreqüentació** a l'atenció primària i comunitària (més de 12 visites/any)
- Millora el **vincle social** de les persones a la seva comunitat.

Múltiples aplicacions de la Prescripció Social

Consideracions

- No pretén substituir l'abordatge farmacològic quan aquest és necessari.
- Fomenta la **no medicalització** dels malestars quotidians.
- **Ventall més ampli d'intervencions** que tenen en compte la recomanació d'actuacions no farmacològiques.
- Canvi fonamental en la **relació professional sanitari - pacient**.
- Té en compte el **context socioeconòmic**.
- **Recolzament social** a les persones aprofitant les **riqueses de la comunitat**.
- Cal **formació** dels professionals i que coneguin els recursos comunitaris.

Elements claus

- **Orientació comunitària:** generació de xarxes de treball comunitari.
- Incidència sobre els **determinants socials de la salut**.
- **Enfocament positiu de la salut** centrat en el benestar.
- **Apodera** a les persones.
- **Millora el capital social**.
- Eina terapèutica que **cohesiona**.
- **Costos molt reduïts**.

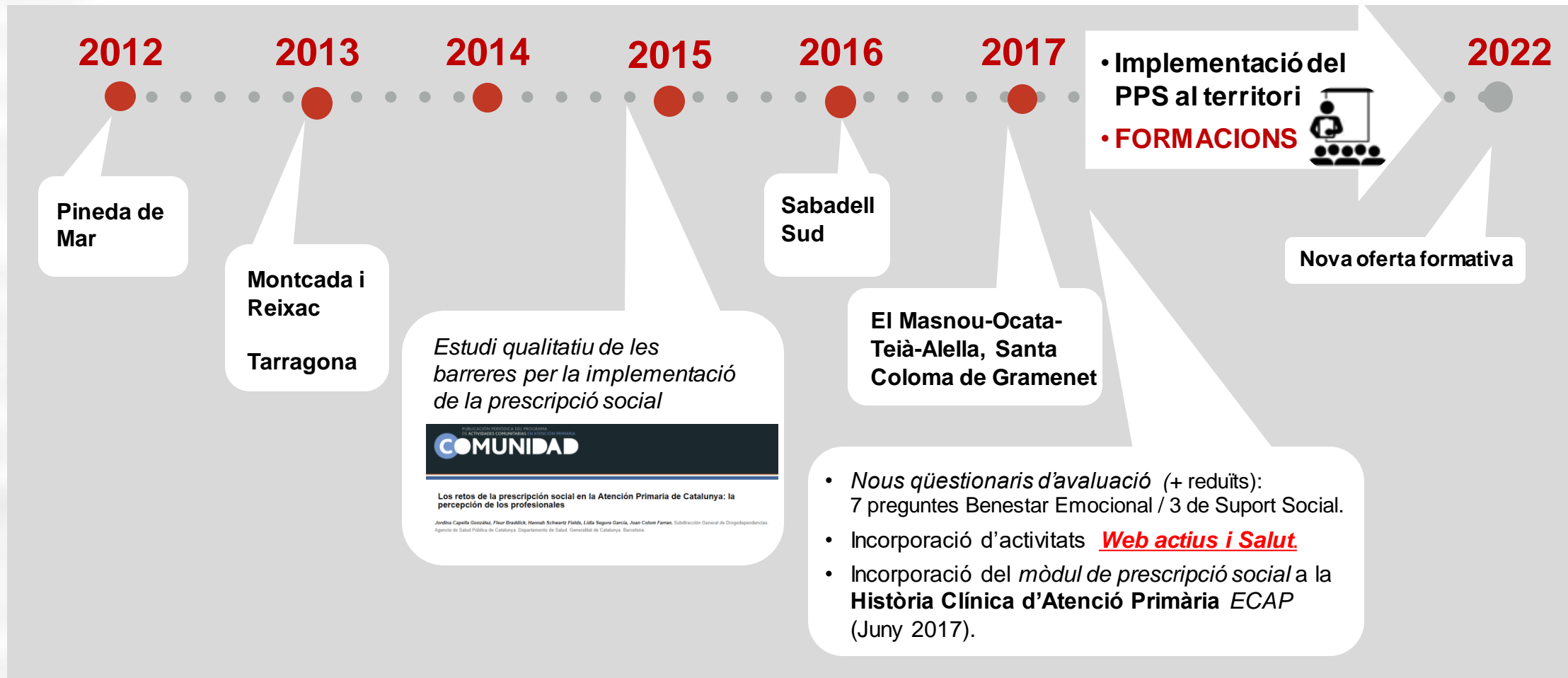
Antecedents

- Prevenció i promoció de la salut mental: **Subdirecció General d'Addiccions**
- **Projectes internacionals:**

Anys	Projecte	Descripció
2004-2007	MHEEN II	Xarxa Europea d'Economia de la Salut Mental (Fase II)
2005-2008	IMHPAI i II European Network for Mental Health Promotion and Mental Disorder Prevention	Xarxa Europea per a la Promoció de la Salut Mental i la Prevenció dels Trastorns Mentals
2006-2009	CAMHEE	Salut mental dels nens i adolescents a la Unió Europea: desenvolupament de polítiques i pràctiques efectives.
2007-2011	DATAPREV Developing the Evidence Base for Mental Health Promotion and Prevention in Europe: a Database of Programmes and the Production of Guidelines for Policy and Practice	Promoció de la salut mental basada en l'evidència i prevenció dels TM en la vida útil
2009-2011	IMPACT - TENDER	Xarxa Europea per la Promoció de Salut Mental i la Prevenció de Trastorns Mentals

Recorregut del PPS

Tots els programes són coordinats per la Subdirecció General d'Addiccions

Formació

Atenció Primària

- 2017** • 2 cursos Formació a referents de la Prescripció Social a l'AP
- 2018** • 10 cursos Formació a referents de la Prescripció Social a l'AP (Barcelona, Tarragona, Girona, Pineda de Mar, Lleida, la Pobla de Segur i Manresa)
• 22 cursos Formació en Implementació de la Prescripció Social a professionals de l'AP, impartits pels referents
- 2019** • 9 cursos Formació a referents de la Prescripció Social a l'AP (Barcelona, Terrassa, Tarragona, Girona i Tortosa)
• 27 cursos Formació en Implementació de la Prescripció Social a professionals de l'AP, impartits pels referents
- 2020** • 1 curs Formació per a facilitadors
- 2021** • 3 cursos Formació en Implementació de la Prescripció Social a professionals de l'AP, impartits pels referents
- 2022** • 1 curs Formació en Implementació de la Prescripció Social a professionals de l'AP, impartits pels referents
• 1 curs a Referents de Benestar Emocional i Salut Comunitària + Dietistes i Nutricionistes comunitàries

→ 3er trimestre NOVA OFERTA FORMATIVA

75
cursos

1.882
professionals
formats

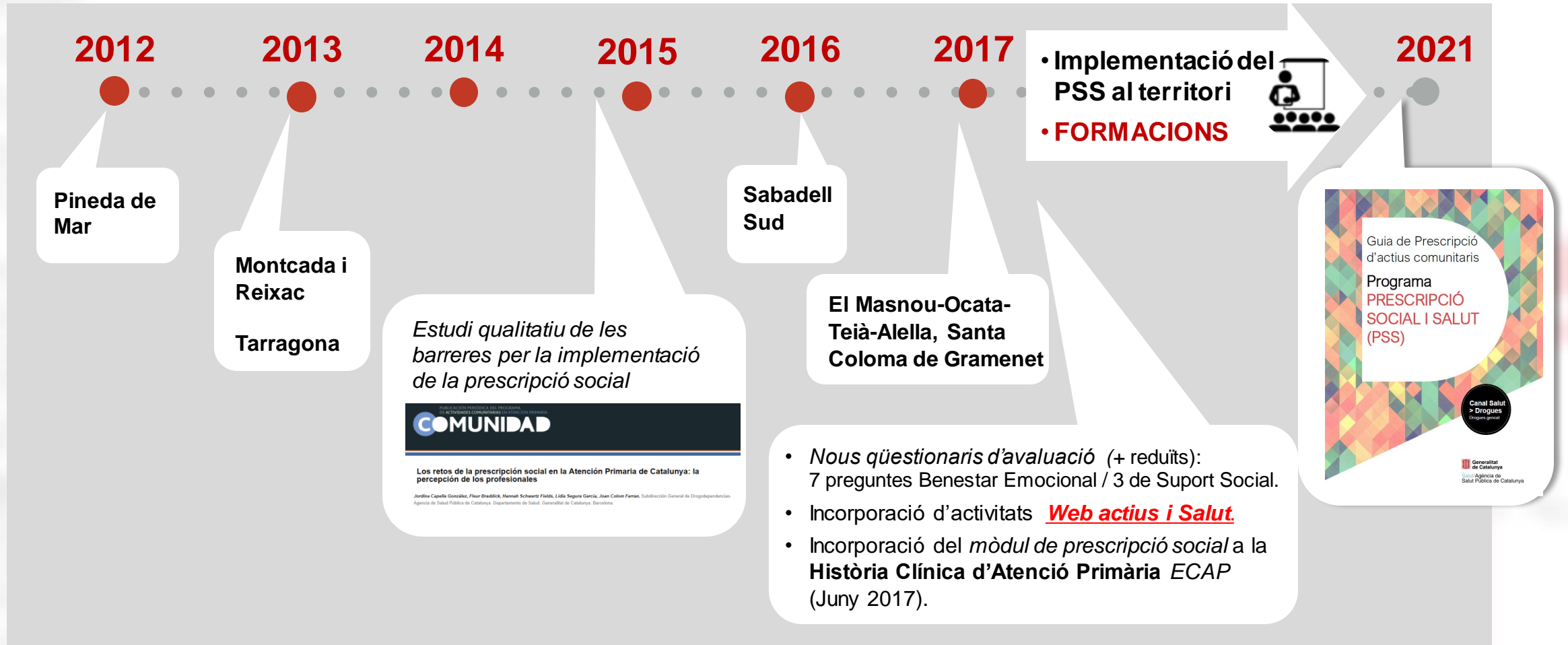
287 ABS
formades

Formació
específica als
nous rols d'AP

**Totes les
ABS**

Recorregut del PSS

Tots els programes són coordinats per la Subdirecció General d'Addiccions

Guia de prescripció d'actius comunitaris: Programa de Prescripció Social i Salut (PSS)

La **Guia** pretén ser una **eina de referència** per als i les professionals de la salut que vulguin implementar un programa de prescripció social.

Salut/Agència de Salut Pública de Catalunya

- Sub-direcció General de Drogodependències
- Sub-direcció General de Promoció de la Salut
- Sub-direcció Regional a Girona
- Sub-direcció Regional a Barcelona
- Sub-direcció Regional a la Catalunya Central

Institut Català de la Salut

- EAP Castellar del Vallès-Sant Llorenç
- EAP Polinyà-Sentmenat
- EAP La Gavarra
- EAP Sabadell Sud
- EAP Montcada i Reixac
- EAP Tarragona Bonavista
- Direcció de Cures d'Atenció Primària
- Coordinadora d'Activitats Comunitàries de l'Atenció Primària de Lleida
- Direcció del Servei d'Atenció Primària Muntanya-Dreta. Gerència Territorial de Barcelona.
- Salut Comunitària al Servei d'Atenció Primària Baix Llobregat

COL·LEGI OFICIAL
DE TREBALL SOCIAL
DE CATALUNYA

- Comissió de Treball Social Comunitari

Fundació
Salut i Envel·liment
UAB

- Grup de Recerca en Envel·liment i Salut (GREIS)

Xarxa de Salut Mental de Guipúscoa
(Osakidetza). Institut de Recerca
Sanitària Biodonostia

biodonostia

osasun ikerketa institutua
instituto de investigación sanitario

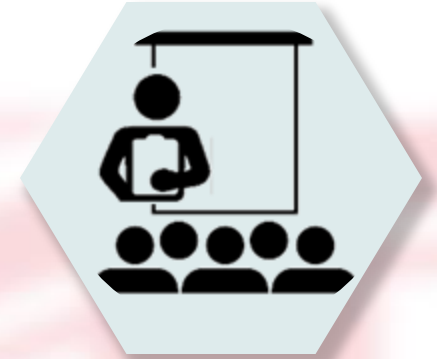

Consell Assessor de Salut Pública

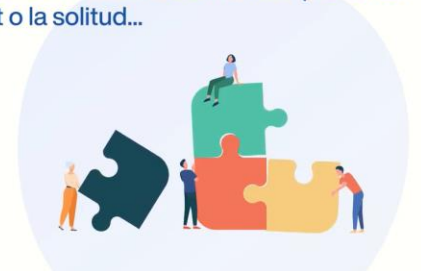
Reptes de futur

Formació i implementació

- **Adaptar la formació a les noves necessitats dels professionals**
 - ✓ Nous rols a l'AP
 - ✓ Major oferta formativa segons:
 - Rol professional
 - Grau de coneixement (ja format o sense cap formació prèvia)
 - Grau de implementació a l'ABS
- **Prioritzar la implementació allà on més es necessita**
 - ✓ Segons Índex Socioeconòmic Compost
 - ✓ Considerant ABS d'especial interès per:
 - Diagnòstic de salut
 - Major prescripció d'antidepressius, ansiolítics i hipnòtics

La **Prescripció social** aborda el malestar emocional de les persones promociant la **participació en la seva comunitat** per evitar l'aïllament o la solitud...

Reptes de futur

Treball en xarxa i aplicació fora de l'AP

- **Generació de xarxes comunitàries cohesives**
 - ✓ Afavorir els grups de treball multidisciplinars amb agents també de fora de la xarxa sanitària.
 - ✓ Reforçar la identificació i visibilització d'alternatives a la medicalització.
- **Pilotar el programa en altres serveis sanitaris:**
 - **Xarxa de Salut Mental i Addiccions**
 - ✓ Població sovint estigmatitzada en la que la **participació comunitària té un potencial terapèutic decisiu**.
 - ✓ L'adhesió a l'**E-CAP** facilita la prescripció social i l'accés al mapeig d'actius comunitaris via "**Web d'Actius i Salut**".

Almenys un terç dels
CAS a Catalunya ja
incorporen la
Prescripció Social a la
seva praxis

(Enquesta PS als CAS. SdGAVIH.
Febrer 2022)

Reptes de futur

Avaluar i reforçar l'evidència

- Avaluar el Programa PSS
- Fomentar l'evidència sobre l'efectivitat de la prescripció social

- **Projecte de recerca europeu H2020** amb més de 5 M€ de pressupost per a 5 anys (2021-2026).
- Consorci de **13 institucions de 9 països** (la Subdirecció General d'Addiccions n'és *partner*).
- Testarà l'eficàcia de la **Prescripció Social basada en la natura** per reduir la **soledat en contextos urbans**.

Programa "Prescripció social i salut" (PSS)

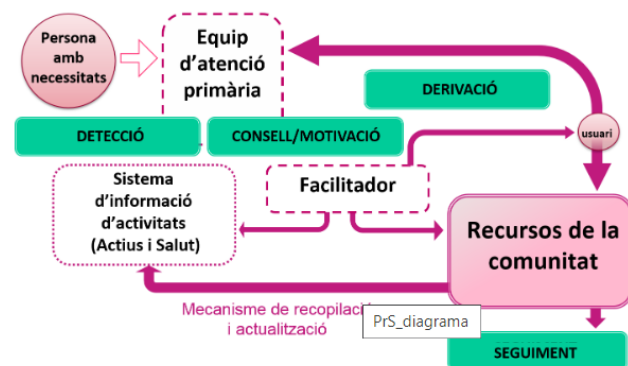

La **prescripció social** és un mecanisme a través del qual un professional de la salut i un pacient identifiquen junts activitats de la comunitat per millorar la seva salut i el seu benestar. Es tracta d'oferir alternatives a la medicalització dels malestars de la vida quotidiana a persones amb limitat benefici de la medicina tradicional i que perceben manca de participació social o sentiment de solitud o estan en risc d'aïllament social.

Molts professionals, sobretot treballadors socials, ja utilitzen la prescripció social per a pacients de manera espontània; però el programa "Prescripció social i salut" (PSS) pretén dotar a qualsevol professional de l'atenció primària d'eines per facilitar la prescripció social, sempre que estigui indicat que pot beneficiar el pacient de manera sistemàtica i avaluada. Per tal de desenvolupar la prescripció social, la Sub-direcció General de Drogodependències ofereix formació a persones que seran referents en prescripció social a l'equip d'atenció primària.

El programa té com a objectiu disminuir el risc d'aïllament social dels pacients, millorar-ne la salut mental positiva i la qualitat de vida mitjançant la participació en activitats del seu entorn local.

L'esquema següent mostra les diverses fases del programa PSS:

Guia de Prescripció d'actius comunitaris: Programa Prescripció social i salut (PSS) [↗](#)

Destaquem

- Vídeo Càpsula "La prescripció social. Una ajuda quan la necessites" [↗](#)
- Prescripció Social a l'Atenció Primària de Salut. Registre a la Història Clínica Electrònica (ECAP) [PDF \[266,92 kB\]](#) [↗](#)
- Article: Estudi qualitatiu de la factibilitat d'un programa de PSS [↗](#)
- Cercador d'Actius i salut [↗](#)
- Especial Prescripció social: teràpies en xarxa [↗](#)
- JORNADA "La Prescripció social... ara més que mai" [↗](#)
celebrada el 16/05/2021
- "Catalunya pionera en la implementació de la Prescripció Social a l'atenció primària" [↗](#)
Nota de premsa publicada el 16/05/2021

Fases i elements clau del programa PSS [▼](#)

Història del programa PSS [▼](#)

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

<https://drogues.gencat.cat>

Prevenió de trastorns mentals i promoció de salut mental
Programa de Prescripció Social i Salut (PSS)

S/Sistema de
Salut de Catalunya

**Generalitat
de Catalunya**

